

CERI – to koalicja organizacji pozarządowych i instytucji badawczych, które współpracują na rzecz rozwoju zrównowalonego i ochrony Karpat.

Fot. B. & C. Promberger.

Biuletyn

Przygotowany przez CERI dla wszystkich tych, którym los Karpat nie jest obojętny.

Karpacka Sieć Ekologiczna

Wzmocnienie zdolności Inicjatywy na Rzecz EkoRegionu Karpackiego (CERI) do wspierania wdrożenia Konwencji Karpackiej

Anna Guttova (Local Project Manager) i Henk Zingstra (International Project Manager)

gorący
temat

Karpaty to obszar o złożonej budowie geologicznej, wspaniałych krajobrazach, rozległych lasach i halach oraz bogatej różnorodności biologicznej, która nie ma sobie równych w całej

Europie. Jednym z ważnych elementów ekosystemu Karpat są wysokogórskie laki i hale, które powstały w XV wieku po wykarczowaniu lasów dla wypasu owiec.

Sekretariat CERI:

CERI – Carpathian EcoRegion Initiative
 Podunajska 24, 821 06 Bratislava
 Słowacja
 Tel/ fax: +421 2 45524019,
 +421 2 45640201
 Email: ceri@changenet.sk
 Web: www.carpates.org

Członkowie Zarządu CERI:

REPUBLIKA CZESKA

Nadace Partnerství

Tomas Ruzicka
 Panska 7, CZ-602 00 Brno
 Tel: +420 542422771
 Fax: +420 542422777
 Email: tomas.ruzicka@ecn.cz
 Web: www.nadacepartnerstvi.cz
 Status: organizacja pozarządowa

WĘGRY

Środkowo- i Wschodnioeuropejska Grupa Robocza na rzecz Wzbogacenia Bioróżnorodności (CEEWEB)

Andras Krolopp
 Kuruclesi ut 11/A, 1025 Budapeszt
 Tel: +63 13980135
 Fax: +63 13980136
 Email: office@ceeweb.org,
krolopp@ceeweb.org
 Web: www.ceeweb.org
 Status: organizacja pozarządowa

POLSKA

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska

Rafal Serafin
 ul. Bracka 6/6, 31-005 Kraków
 tel: +48 124225088
 Fax: +48 124294725
 Email: rafal.serafin@epce.org.pl
 Web: www.epce.org.pl
 Status: organizacja pozarządowa

RUMUNIA

Uniwersytet Transylwanii w Braszowie, Wydział Gospodarki i Inżynierii Leśnej

Dr Ioan Vasile Abrudan
 Sirul Beethoven 1, 2200 Braszów
 Tel: +40 268476808
 Fax: +40 268476808
 Email: abrudan@unitbv.ro
 Web: www.unitbv.ro/silvic
 Status: szkoła wyższa

Fot. B. & C. Promberger.

Polityczne, społeczne i gospodarcze zmiany, mające miejsce w tym regionie od 1991r., przyniosły nowe zagrożenia dla krajobrazu i bioróżnorodności Karpat. Najważniejsze z tych zagrożeń to, między innymi, zwrot ziemi prywatnym właścicielom (reprivatyzacja), zmiany w rolnictwie obejmujące, z jednej strony, zaniechanie uprawy gruntów, a z drugiej, intensyfikację upraw, intensyfikacja gospodarki leśnej i niekontrolowany rozwój turystyki.

W wyniku rozszerzenia Unii Europejskiej w 2004r. pojawiło się kolejne zagrożenie: nowa granica Unii Europejskiej dzieli Karpaty na dwie części, zarówno w sensie politycznym, jak i ekologicznym, utrudniając prowadzenie skoordynowanych działań transgranicznych, mających na celu zachowanie bioróżnorodności tych gór.

Długotrwała ochrona zasobów naturalnych Karpat i zarządzanie nimi w sposób zrównoważony przerażają możliwości pojedynczych państw, wymagają współpracy ponadnarodowej. Międzynarodowa współpraca na rzecz rozwoju zrównoważonego Karpat jest również bardzo istotna w świetle programu „Środowisko dla Europy”.

W związku z sytuacją opisaną powyżej, kilka organizacji połączyło siły, aby opracować wspólny projekt mający na celu stworzenie transgranicznej sieci ekologicznej, łączącej najważniejsze, z punktu widzenia bioróżnorodności, obszary w Karpatach. Projektodawcy to: Wageningen International (Holandia), CERI, WWF – DCP (Austria), DAPHNE – Instytut Ekologii Stosowanej (Słowacja). Projekt został zaakceptowany do finansowania przez rząd Holandii w ramach programu BBI – Matra. Za całościową realizację projektu odpowiada Wageningen International, CERI jest odpowiedzialna za wdrożenie projektu

na szczeblu lokalnym. Partnerami projektu są: Alterra (Holandia), DAPHNE – Instytut Ekologii Stosowanej (Słowacja), ECNC (Holandia), Orbicon (Dania), WWF – DCP (Austria) oraz Tymczasowy Sekretariat Konwencji Karpackiej. Realizacja projektu rozpoczęła się w kwietniu 2006r. i będzie trwać 3 lata. Zgodnie z warunkami postawionymi przez rząd Holandii, projekt koncentruje się na krajach, które nie są członkami UE: Ukrainie i Serbii oraz na Rumunii, jednak nie ograniczy się tylko do nich. Celem projektu jest również wzmocnienie zdolności CERI do wspierania wdrożenia Konwencji Karpackiej.

Zakładamy, że projekt przyniesie następujące rezultaty:

- Utworzenie Systemu Informacji nt. Bioróżnorodności Karpat;
- Opracowanie koncepcji Karpackiej Sieci Ekologicznej, na podstawie analizy istniejących obszarów chronionych oraz innych ważnych i cennych obszarów, połączonych siecią ekologicznych korytarzy, spełniającej wymagania unijnych dyrektyw siedliskowej i ptasiej, Konwencji o Ochronie Bioróżnorodności, Europejskiej Sieci Obszarów Ekologicznych (PEEN);
- Wzmocnienie struktury organizacyjnej CERI i jej zdolności do wspierania wdrożenia Konwencji Karpackiej oraz do planowania, wdrażania i monitorowania rozwoju zrównoważonego w Karpatach;
- Wzmocnienie zdolności organizacji ukraińskich, serbskich i rumuńskich, zaangażowanych w tworzenie sieci ekologicznej i wdrażanie odpowiednich dyrektyw i umów (Natura 2000, Emerald, PEEN).

Wyżej wymienione rezultaty zostaną osiągnięte poprzez różnorodne działania, realizowane przy współpracy z członkami CERI w trzech docelowych krajach. Zorganizowane zostaną szkolenia i warsztaty, poprzedzone analizą potrzeb szkoleniowych. DAPHNE będzie kontynuować usprawnianie istniejących baz danych, aby, we współpracy z ekspertami z krajów docelowych, na ich podstawie utworzyć System Informacji nt. Bioróżnorodności Karpat. Zebrane dane posłużą też do zaplanowania Karpackiej Sieci Ekologicznej. Działaniami tymi będzie kierować WWF – DCP. Sekretariat CERI będzie odpowiedzialny za realizację działań mających na celu wzmocnienie struktury organizacyjnej i możliwości sieci CERI.

Kto jest kim w projekcie:

Za realizację projektu odpowiada Zespół Zarządzający Projektem, w składzie:

- Henk Zingstra – International Project Manager (henk.zingstra@wur.nl)
- Anna Guttova – Local Project Manager (guttova@changenet.sk)
- Jan Seffer – Local Programme Director, kieruje Grupą Roboczą do spraw utworzeniem Systemu Informacji nt. Bioróżnorodności (jansef@changenet.sk)
- Karina Kitnaes – kieruje Grupą Roboczą zajmującą się szkoleniami na temat zasad i technik wdrożenia Natury 2000, odpowiedzialna za zaprojektowanie sieci obszarów ekologicznych i leśnych (ksk@bioconsult.dk)
- Mike Baltzer – kieruje Grupą Roboczą do spraw rozwoju Karpackiej Sieci Ekologicznej (mbaltzer@wwfdcp.org)
- Monika Chrenkova – kieruje Grupą Roboczą zajmującą się wzmocnieniem instytucjonalnym CERI (ceri@changenet.sk).

Realizację projektu nadzoruje Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi: Harald Egerer – Tymczasowo

wy Sekretariat Konwencji Karpackiej, Krajowe Punkty Kontaktowe Konwencji Karpackiej, International Project Manager, Local Project Manager, Local Programme Director, przedstawiciel WWF – DCP i przedstawiciel Europejskiego Centrum Ochrony Przyrody.

Co już zostało zrobione:

Na potrzeby Grupy Roboczej ds. Systemu Informacji nt. Bioróżnorodności Karpat udało się już zidentyfikować ekspertów na Ukrainie. Nadal trwa proces identyfikacji specjalistów w Serbii i Rumunii. Opracowano proces zbierania i przetwarzania danych, który będzie uzupełniony o sugestie ekspertów.

Trzon zespołu Grupy Roboczej ds. Rozwoju Karpackiej Sieci Ekologicznej rozpoczął prace nad metodyką i procedurami niezbędnymi do zaprojektowania sieci. Członkowie CERI zostaną zaproszeni do współpracy w ramach tej Grupy na późniejszym etapie, kiedy określony zostanie zakres potrzebnej wiedzy specjalistycznej i doświadczeń.

Założenia oceny potrzeb szkoleniowych zostały omówione podczas Walnego Zgromadzenia CERI w listopadzie 2006r.

Grupa Robocza ds. wzmocnienia instytucjonalnego CERI pracuje nad identyfikacją zagrożeń i barier dla rozwoju zrównoważonego Ekoregionu Karpackiego oraz nad rozwojem strategii wdrożenia rozwoju zrównoważonego w Karpatach i rolę CERI w tym procesie. Do uczestniczenia w projekcie zapraszamy wszystkich członków CERI, którzy chcieliby zaangażować się w proces planowania sieci i wsparcia rozwoju zrównoważonego Karpat. ■

Więcej informacji:

Anna Guttova (Local Project Manager) lub Henk Zingstra (International Project Manager, Wageningen International).

Webpage: www.carpates.org.

SERBIA

Ecolibri-Bionet

Nenad Robajac
Sindjeliceva 7, 11 000 Belgrad
Tel: +381 113442975
Fax: +381 113442975
Email: nrbionet@eunet.yu
Web: www.ecolibribionet.co.yu
Status: organizacja pozarządowa

SŁOWACJA

DAPHNE – Instytut Ekologii Stosowanej

Jan Šeffer
Podunajska 24, SK-821 Bratislava
Kom: +421 905982865
Tel./fax: +421 245524019
Email: jansef@changenet.sk
Web: www.daphne.sk
Status: organizacja pozarządowa

UKRAINA

Klub Ekologiczny „Karpaty”

Jaroslav Dowhanycz
P.O.B 10, Rachów, 90600 Zakarpatska oblast
Tel: +3803132 25155
Fax: +3803132 21216
Email: ecoclub@rakhiv.ukrtel.net
Status: organizacja pozarządowa

ORGANIZACJA MIĘDZYNARODOWA

WWF Program na rzecz Dunaju i Karpat

Mike Baltzer
Mariahilfer Strasse 88a/3/9,
A-1090 Wieden
Tel: +43 15245470-20
Fax: +43 15245470-7
Email: mbaltzer@wwfdcp.org
Web: www.panda.org/dcpo
Status: organizacja pozarządowa

Orzeł przedni powraca w Beskidy

Petr Orel, Ośrodek Ratowania Zwierząt w Bartosovicach,
Republika Czeska (csopnj@applet.cz)

Orzeł przedni na miejscu karmienia w Beskidach.
Fot. P. Colas.

Pomysł na ponowne wprowadzenie orła przedniego na teren Czech pojawił się kilkanaście lat temu. Pierwsze związane z tym kroki podjęto w połowie lat dziewięćdziesiątych. Przeprowadzono wtedy analizę danych historycznych dotyczących występowania tego gatunku na terenach czeskich. W 2000r. rozpoczęto reintrodukcję gatunku.

Orzeł przedni (*Aquila chrysaetos*) to gatunek zagrożony całkowitym wyginięciem w Czechach. Jest objęty ochroną w ramach dyrektywy ptasiej UE.

Orzeł przedni to piękny i majestatyczny ptak, o rozpiętości skrzydeł dochodzącej do dwóch metrów. Waga osobników z populacji karpackiej waha się między 2,5 a 4,5 kg. Samce są z reguły o 1/3 mniejsze od samic. Dorosłe ptaki łączą się w pary na całe życie i budują gniazda na skałach lub drzewach. Samica zwykle składa dwa jaja, ale z reguły tylko jedno pisklę przeżywa. Starsze i silniejsze pisklę zabija słabsze lub spycha je na krawędź gniazda, gdzie umiera ono z wychłodzenia. Zjawisko to jest nazywane „kainizmem”.

Gatunek ten posiada duże zdolności adaptacyjne w zakresie diety. Jego łupem padają żaby, padalce lub inne niewielkie zwierzęta, czasem nawet do rozmiarów lisa. Orły przednie są bardzo przywiązane do miejsca, w którym przychodzą na świat. Fakt ten ma duże znaczenie w procesie ponownego wprowadzenia tego gatunku w Beskidach. Pierwsze ptaki wypuszczono tu na wolność w 2006r. i proces ten będzie kontynuowany przez kolejne 5 lat. Aby projekt powiódł się, młode orły muszą przyjść na świat w Beskidach i zaakceptować te tereny jako miejsce swoich narodzin.

Orzeł przedni nie gnieździł się na terenie Czech od ponad 100 lat. W beskidzkim ekosystemie brakuje tego ptaka drapieżnego, jego powrót pomoże przywrócić równowagę siedliska.

Najbliższa populacja orła przedniego zamieszkuje na obszarze Słowacji, ok. 30 km od miejsca reintrodukcji w Czechach. Pierwsze cztery pisklęta zostały sprowadzone właśnie stamtąd w maju 2006r. Są to trzy samice: Cecilka, Anca i Babka oraz samiec Dawid. Młode zostały „zaadoptowane” przez Dinę, samicę orła przedniego, Dina żyje w niewoli od 1977r., kiedy została wyleczona z ran postrzałowych. Po 33 latach

Trzydziestodniowe piskle orla przedniego.
Fot. P. Orel.

pierwszy raz została matką i wspaniale zaopiekowała się adoptowanymi pisklętami.

Kiedy młode ptaki ukończyły 60 dni, przewieziono je z Ośrodka Ratowania Zwierząt w Bartosovicach do specjalnej ptaszarni (o wymiarach 10 × 8 × 4 m) na skraju Beskidów, przygotowującej je do życia na wolności. Po miesiącu ptaki zostały wypuszczone na wolność. Nie mają problemów z lataniem, coraz bardziej boją się ludzi, ich stopień rozwoju jest porównywalny do piskląt wychowanych w naturze. Nadal są jednak dokarmiane. Wszystkim założono nadajniki, które pozwolą na monitorowanie ich ruchów przez około 4 do 5 lat. Dodatkowo, założono im obrączki i wszczepiono chipy identyfikacyjne oraz pobrano próbki krwi w celu wykonania analizy DNA.

Kilka miesięcy temu w okolicy pojawił się też dziki, dwu lub trzy letni orzeł, który nawiązał kontakt z wypuszczonymi ptakami. Być może pojawił się tutaj właśnie dzięki ich obecności. Fakt ten może mieć bardzo duże znaczenie dla przyszłych działań w ramach projektu. Proces powtórnego wprowadzenia orła przedniego w Beskidach będzie trwać do 2010r. Co roku na wolność wypuszczane będą cztery lub pięć ptaków. Ptaki te przekazywane są Republice Czeskiej przez Słowacką Państwową Służbę Ochrony Przyrody.

Integralną częścią projektu jest kampania informacyjno-edukacyjna, skierowana do społeczeństwa. Mamy nadzieję, że zaowocuje ona nie tylko podniesieniem świadomości w zakresie ochrony orła przedniego, ale również dużych drapieżników oraz całego obszaru Beskidów z ich wspaniałą przyrodą.

Projekt jest koordynowany przez lokalny oddział Czeskiej Unii Ochrony Przyrody z Novego Jicina,

która prowadzi Ośrodek Ratowania Zwierząt w Bartosovicach. W projekcie uczestniczą też: rządowa Agencja Ochrony Przyrody – Beskidzki Rezerwat Krajobrazowy, Ogród Zoologiczny z Ostravy, Lasy Państwowe w Frenstat pod Radhostem oraz witryna internetowa Aktualne.cz i TV Ostrava.

Orły 5 dni po wypuszczeniu na wolność w Beskidach. Fot. P. Orel.

Realizacja projektu jest możliwa dzięki zrozumieniu i bliskiej współpracy kolegów ze Słowacji, specjalistów światowej klasy w zakresie orła przedniego. Słowacja posiada opracowaną szczegółową strategię ochrony tego gatunku. Dużo cennych wskazówek otrzymaliśmy też od kolegów z Irlandii, gdzie podobny projekt jest realizowany od 2001r. ■

Baza danych nt. bioróżnorodności w Serbskich Karpatach

Jovan Angelus, Ecolibri – Bionet, Serbia.

Kiedy władze państwowe mają problemy z wdrażaniem postanowień różnych międzynarodowych konwencji i umów, eksperci z organizacji pozarządowych często oferują swoją pomoc w wykonaniu tego zadania. W przypadku wdrożenia Konwencji Karpackiej, którą Serbia podpisała podczas V Europejskiej Konwencji Ministrów Środowiska w Kijowie w 2003r., kluczową rolę odgrywa agencja ochrony bioróżnorodności i rozwoju zrównoważonego Ecolibri – Bionet.

Zgodnie z sugestiami poprzedniego serbskiego Ministra Ochrony Środowiska, bez wykonania niezbędnych ekspertyz, do obszaru Karpat na terenie Serbii zaliczono tylko niewielką część Parku Narodowego Djerdap na prawym brzegu Dunaju. Tymczasem znaczne tereny we wschodniej Serbii, stanowiące część Karpat ze względu na swoją budowę geologiczną i tektoniczną (oprócz Starej Góry), nie zostały zakwalifikowane jako część Karpat. W związku z tym, organizacja Ecolibri – Bionet zaprosiła do współpracy profesora Dusana Gavrilovica i jego zespół, w celu przygotowania ekspertyzy

wydarzenia

dotyczącej rzeczywistych granic Serbskich Karpat. Opracowanie potwierdziło twierdzenia naszych geografów i geologów: w rzeczywistości Serbskie Karpaty zajmują obszar 10 razy większy, niż wyznaczony do objęcia postanowieniami Konwencji Karpackiej przez ekspertów rządowych.

Prawdopodobnie pod wpływem wykonanej przez nas ekspertyzy, serbskie Ministerstwo Nauki i Ochrony Środowiska ogłosiło niedawno otwarty konkurs w celu zdefiniowania rzeczywistych granic Serbskich Karpat, w ramach przygotowań do ratyfikacji Konwencji Karpackiej. Ogłoszenie tego konkursu stanowi pierwszy ważny krok Serbii w kierunku działań prowadzonych przez Inicjatywę na rzecz EkoRegionu Karpackiego (CERI).

Rząd Słowacji oraz kanadyjska fundacja CIDA udzieliły wsparcia na realizację pierwszego serbskiego projektu na rzecz Karpat, pod nazwą „Wsparcie dla budowania zdolności wdrożenia Konwencji Ramsar i Konwencji Karpackiej w Serbii”. Dzięki temu wsparciu oraz pomocy ekspertów z Instytutu Ekologii Stosowanej DAPHNE w Bratysławie i serbskich

naukowców, organizacja Ecolibri – Bionet utworzyła pierwszą bazę danych na temat Serbskich Karpat.

Baza danych zawiera informacje na temat przepisów prawnych dotyczących ochrony przyrody, rodzajów siedlisk, gatunków roślin i zwierząt, gospodarki wodnej, leśnej i rolnictwa w Karpatach. Można tam również znaleźć materiały na temat możliwości rozwoju łowiectwa i wędkarstwa, turystyki i rekreacji, o infrastrukturze transportowej i przemysłowej na tych obszarach.

Po zweryfikowaniu i przeglądzie, baza danych została włączona w system informacyjny na temat Karpat CERi, prowadzony przez Instytut Ekologii Stosowanej DAPHNE w Bratysławie. W ten sposób Serbia formalnie rozpoczęła proces wdrożenia Konwencji Karpackiej i włączyła się w europejskie wysiłki na rzecz ochrony biologicznej i kulturowej różnorodności Karpat.

Rezultaty projektu zostały przedstawione podczas seminarium podsumowującego, zorganizowanego 19 września 2006 w Belgradzie. ■

Fot. B. & C. Promberger.

Koalicja „Zielone Karpaty” – Polska

Monika Ochwat, koordynator Koalicji Zielone Karpaty

Polskie organizacje pozarządowe zaangażowały się w proces tworzenia Inicjatywy na rzecz EkoRegionu Karpackiego (CERi) od samego początku. Od lat dziewięćdziesiątych XXw. w Polsce realizowane były projekty mające na celu zintegrowanie środowisk zainteresowanych wspólnymi działaniami w regionie Karpackim. Strategicznymi dokumentami powstałymi w ich wyniku są Memoriał Karpacki i Memoriał Ziem Górskich.

Aby zapewnić właściwą koordynację podejmowanych działań, organizacje działające na rzecz ochrony i rozwoju zrównoważonego Karpat utworzyły koalicję. Koalicja „Zielone Karpaty” rozpoczęła swoją działalność w 2006r. W jej skład wchodzi w sumie 26 organizacji, w tym członkowie nieformalnej Grupy Inicjatywnej „Zielone Karpaty” m. in.: Polski Klub Ekologiczny, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, Liga Ochrony Przyrody i Polskie Towarzystwo Rozwoju Terenów Górskich (2004).

wydarzenia

Konsultacje „Przyszłość Karpat”, Jeleśnia.

Panel ekspertów, Kraków. Od prawej: Rafał Serafin (Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, Punkt Kontaktowy CERi w Polsce), Pam McCarthy (Northern Alliance for Sustainability), Bożena Haczek (Ministerstwo Środowiska, Krajowy Punkt Kontaktowy Konwencji Karpackiej).

W 2006r. Liga Ochrony Przyrody otrzymała dotację z programu UE Phare na rozwój i wzmocnienie Koalicji „Zielone Karpaty”. W efekcie tego projektu w ramach Koalicji powstały grupy robocze, zorganizowano liczne szkolenia, spotkania i konsultacje, w których wzięło udział ponad 100 różnych organizacji oraz przedstawiciele różnych środowisk, jak np. szkoły, czy grupy producentów rolnych.

Planowane na przyszłość działania Koalicji będą skupiały się wokół następujących zagadnień: budowanie karpackiej tożsamości, społeczna ochrona przyrody na szczeblu lokalnym, planowanie ekologicznych i kulturalnych szlaków, wsparcie dla ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwój agroturystyki, promocja produktów regionalnych, działania edukacyjne, utworzenie uniwersytetu karpackiego – programy badawcze dotyczące historii, kultury, tradycji i mieszkańców Karpat.

Celem długoterminowym prowadzonych działań jest doprowadzenie do podpisania porozumienia o ochronie i rozwoju zrównoważonym Karpat. Pierwszymi sygnatariuszami tego porozumienia powinni być przedstawiciele Urzędów Marszałkowskich i Wojewódzkie województw, na obszarach których znajdują się Karpaty (województwa: małopolskie, podkarpackie, śląskie) oraz Ministerstwo Środowiska. Pozostałe zainteresowane organizacje i instytucje będą mogły dołączyć do porozumienia w późniejszym etapie.

Liga Ochrony Przyrody otrzymała też dofinansowanie z Programu Małych Dotacji GEF na zorganizowanie konkursu małych grantów dla społeczności lokalnych, zatytułowanego „Przyszłość Karpat”. W konkursie mogą wziąć udział wszystkie organizacje z regionu karpackiego. ■

Wiadomości z Grup Roboczych CERi

wiadomości

Grupa Robocza ds. Polityki i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Nenad Robajac, koordynator Grupy

Członkowie CERi doskonale znają walory Karpat. Naszym obowiązkiem jest podjęcie działań, które umożliwią zachowanie ich niepowtarzalnego charakteru i piękna dla przyszłych pokoleń.

Co możemy zrobić, aby chronić Karpaty? Czy udało nam się dobrze poznać wartość Karpat i zagrożenia dla nich? Czy to, co wiemy, wystarczy? Czy wystarczy, że tylko my zdajemy sobie sprawę z wartości tych gór i tego, co im zagraża? Kto może nam pomóc w ochronie karpackiej przyrody i podnoszeniu jakości życia w Karpatach? Jaką rolę powinna odgrywać CERi w relacjach między agendami rządowymi, sektorem gospodarczym, a mieszkańcami Karpat? Jakie są nasze mocne strony? Czego nam jeszcze brakuje? Przed nami jest jeszcze sporo pytań, na które trzeba odpowiedzieć.

Zadaniem Grupy Roboczej ds. Polityki i Rozwoju Obszarów Wiejskich jest poszukiwanie odpowiedzi na te pytania. Grupa opracuje strategię i zdefiniuje narzędzia umożliwiające zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron w proces ochrony Karpat i wdrażania zasad rozwoju zrównoważonego na ich obszarze.

Wszystkie pomysły i każda pomoc mile widziane!

Grupa Robocza ds. Turystyki

Hildegard Meyer, koordynator Grupy

Grupa Robocza ds. Turystyki powstała, aby wspierać w Karpatach rozwój wysokiej jakości usług turystycznych, z naciskiem na ekoturystykę, która umożliwia połączenie ochrony przyrody z rozwojem terenów wiejskich. Grupa składa się z 13 przedstawicieli organizacji członkowskich CERi z obszaru całych Karpat.

Pierwszy warsztat zorganizowany w ramach prac Grupy, odbył się w dniach 2-3 października 2006 i miał na celu utworzenie Grupy Roboczej oraz ustalenie planu jej działań. W warsztacie uczestniczyły osoby zainteresowane tematem ekoturystyki oraz pracownicy parków narodowych i terenów chronionych. W trakcie warsztatu ustalono zasady działania Grupy, plan pracy na 2006/2007 oraz budżet, a także wypracowano jasną definicję turystyki/ ekoturystyki zrównoważonej/ ekoturystyki. Grupa przygotowała też listę zagrożeń i barier dla rozwoju zrównoważonego w zakresie turystyki zrównoważonej w Karpatach. Lista ta będzie stanowić punkt wyjścia do przygotowania serii materiałów informacyjnych. Ponadto, członkowie Grupy uzgodnili przygotowanie projektu dotyczącego ekoturystyki, obejmującego całe Karpaty. Opracowanie projektu będzie stanowiło główne zadanie dla Grupy w najbliższej przyszłości.

Przyczyni się również do wzmocnienia wizerunku CERi w Karpatach.

Grupa Robocza ds. Edukacji na rzecz Rozwoju Zrównoważonego

Miroslav Tadic, koordynator Grupy, Towarzystwo Ekologiczne ENDEMIT, Serbia

Podczas seminarium w Belgradzie, członkowie CERi z Polski, Ukrainy, Rumunii i Serbii przyjęli program edukacji na rzecz rozwoju zrównoważonego na obszarze Ekoregionu Karpackiego. Uczestnicy seminarium ustalili również treść podręcznika, który będzie pomagać we wdrożeniu tego programu.

Program będzie wdrażany przede wszystkim przez organizacje pozarządowe, za pomocą seminariów skierowanych do lokalnych społeczności Ekoregionu Karpackiego (przedstawiciele władz lokalnych, dziennikarzy, nauczycieli, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych itd.). W późniejszej fazie organizowane będą też szkolenia przeznaczone dla węższych grup odbiorców, w tym uczniów i studentów.

Ostateczna wersja programu edukacji na rzecz rozwoju zrównoważonego zostanie przekazana wszystkim członkom CERi.

Grupa Robocza ds. Komunikacji

Tamara Malkova, koordynator Grupy, Green Dossier, Ukraina

Działania Grupy Roboczej ds. Komunikacji przyniosły już pierwsze rezultaty. Niektóre z nich zaowocowały pojawieniem się różnych pytań. Nie na wszystkie jesteśmy w stanie już teraz odpowiedzieć. Efekty naszych działań:

- Przygotowujemy Biuletyn CERi, który stanowi, naszym zdaniem, efektywny sposób komunikacji między członkami CERi;
- Poprzez listę mailingową prowadzimy dyskusję o ważnych zagadnieniach – nasze doświadczenia pokazują, że jest to dobry sposób na wymianę poglądów;
- Nie wszyscy członkowie CERi przesyłają informacje i materiały do Biuletynu, co oznacza, że nie są zainteresowani taką współpracą. Chcielibyśmy dowiedzieć się, co powinniśmy zmienić, aby zwiększyć zaangażowanie członków CERi w przygotowanie Biuletynu;
- Biuletyn jest dystrybuowany nie tylko wśród członków CERi. Chcielibyśmy wiedzieć, do kogo dociera i w jaki sposób można wzmocnić rozpowszechnianie naszych informacji i opinii.

Naszym następnym zadaniem będzie przygotowanie strategii komunikacji. Członkowie Grupy Roboczej rozpoczęli już nad nią pracę.

Wydarzenia w grudniu 2006:

- Pierwsze spotkanie Konferencji Stron Konwencji Karpackiej. 11 – 13 grudnia 2006, Kijów, Ukraina.
- Wydarzenia towarzyszące: Inicjatywa na rzecz EkoRegionu Karpackiego (CERI), 1-sze spotkanie Komitetu Sterującego projektu BBI-Matra – Rozwój Sieci Ekologicznej w Karpatach. 11 grudnia 2006, 13:30 – 15:00

Grupa Robocza ds. Planowania i Zarządzania Przestrzennego

Milan Janak, koordynator Grupy, DAPHNE, Słowacja

Zachowanie bioróżnorodności oznacza konieczność zachowania równowagi między działaniami na rzecz ochrony gatunków i/lub siedlisk oraz rozwojem społeczno-ekonomicznym. Ten proces zarządzania zasobami przyrodniczymi wymaga odpowiedniego planowania przestrzennego. Powinien być oparty na analizie i ocenie odpowiednich wskaźników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych. Zazwyczaj takie analizy wykonywane są dla konkretnych obszarów, a w ich efekcie powstają programy zarządzania danym obszarem. Istnieje wiele różnych metod, wykorzystywanych w procesie planowania przestrzennego. Warto jednak pamiętać, że przyroda nie respektuje granic administracyjnych lub lokalnych planów zarządzania obszarami chronionymi, nie respektują ich również np. wilki z Karpat Zachodnich. Dlatego ważne jest, aby człowiek tworzył na całym obszarze Karpat warunki, które są potrzebne wilkom do przetrwania.

W ramach CERI powstaje obecnie Grupa Robocza ds. Planowania i Zarządzania Przestrzennego. Jej zadaniem będzie promowanie rozwoju zintegrowanych metod planowania i zarządzania przestrzennego w całych Karpatach oraz stworzenie platformy wymiany wiedzy i doświadczeń w tym zakresie. Grupa na razie skupia ekspertów z Rumunii, Serbii, Słowacji i Ukrainy, ale jest otwarta dla wszystkich krajów karpackich. Pierwsze spotkanie Grupy odbyło się podczas Walnego Zgromadzenia CERI w Popradzie na Słowacji (20-21 listopada 2006r.). Rozmawiano na temat metod planowania i zarządzania przestrzennego w poszczególnych krajach karpackich, dotychczasowych doświadczeń członków CERI, barier dla ochrony Karpat związanych z planowaniem i zarządzaniem przestrzennym oraz opracowano zasady funkcjonowania Grupy i plan pracy.

Grupa Robocza ds. Bioróżnorodności

Wasył Pokynczereda, koordynator Grupy, Eko – Klub „Karpaty”, Rachów, Ukraina

Obecnie Grupa Robocza ds. Bioróżnorodności składa się z 21 osób, reprezentujących 19 organizacji z 7 krajów karpackich oraz WWF – DCP. Głównym celem prac Grupy jest stworzenie aktywnej międzynarodowej sieci organizacji członkowskich CERI, działających na rzecz ochrony, restytucji i zrównoważonego użytkowania bioróżnorodności Karpat. Główne zadania Grupy dotyczą ochrony gatunków zagrożonych, endemicznych i reliktowych karpackiej flory i fauny, w szczególności dużych drapieżników; utworzenia ekologicznej sieci obszarów chronionych w Karpatach oraz wdrożenia Konwencji Karpackiej, a w szczególności jej Artykułu 4: „Ochrona i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej”. W kontekście Konwencji Karpackiej ważnym zadaniem Grupy jest uczestniczenie we

wdrażaniu Protokołu Bioróżnorodności. Grupa będzie też korzystać z dotychczasowych doświadczeń, które zostaną zaadaptowane do obecnych potrzeb i warunków.

Grupa Robocza ds. Systemu Informacyjnego nt. Bioróżnorodności

Jan Seffer, koordynator Grupy, DAPHNE, Słowacja

System Informacyjny nt. Bioróżnorodności Karpat (Carpathian Biodiversity Information System – CBIS) zostanie opracowany w oparciu o informacje i dane dotyczące Karpat, posiadane przez poszczególne kraje (w formie baz danych lub, przede wszystkim, publikacji i niepublikowanych materiałów). Dane te będą przesyłane do Centralnej Bazy Danych/Geograficznego Systemu Informacyjnego (CD/GIS) i przechowywane w odpowiednim formacie. Struktura bazy danych zostanie ograniczona do niezbędnego minimum – najważniejszych informacji, takich jak np. nazwa (gatunku lub siedliska), data, lokalizacja, źródło danych.

Dane będą gromadzone w skali obszarów geograficznych, wykorzystywanych do zidentyfikowania obszarów istotnych z punktu widzenia karpackiej bioróżnorodności. Bardziej dokładne informacje nt. lokalizacji gatunków / siedlisk (współrzędne, wykresy, schematy itd.) będą pozyskiwane odnośnie jednego priorytetowego gatunku, siedliska, bądź obszaru geograficznego. Dodatkowo, dane geograficzne w Centralnej Bazy Danych (CD) będą uzupełniane danymi z krajowych i międzynarodowych baz danych (system CORINE, DTM, zdjęcia satelitarne itd.) i będą wykorzystywane do analiz danych oraz do generowania map.

Zostanie wypracowany spójny system zarządzania danymi informacyjnymi, aby ułatwić współpracę naukową i techniczną zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym. Proponowany system zarządzania danymi będzie opierał się na CD-GIS. Pełny dostęp do danych otrzymają wszystkie organizacje, które w znaczący sposób przyczyniły się do budowy CD-GIS, członkowie CERI oraz inne organizacje działające na rzecz ochrony przyrody. Inne zainteresowane organizacje oraz osoby indywidualne będą miały dostęp do danych zagregowanych.

Proces zbierania danych będzie oparty na organizacjach w poszczególnych krajach karpackich, posiadających odpowiednie doświadczenie, umiejętności i możliwości. Członkowie CERI będą mogli wzmocnić swoje zdolności związane z rozwijaniem i zarządzaniem bazą danych /GIS dzięki specjalnym szkoleniom organizowanym przez DAPHNE. Baza danych będzie zlokalizowana w DAPHNE i będzie korzystać z częściowo już istniejących baz danych i GIS. Na potrzeby przetwarzania, kontroli i analizy informacji opracowane zostanie specjalne oprogramowanie oraz metodologia. Działania będą prowadzone do końca trwania projektu, ale pierwsza wersja bazy danych zostanie uruchomiona do końca 2007r. ■

Biuletyn przygotowany przez Grupę Roboczą ds. Komunikacji CERI.

Biuletyn wydano dzięki współfinansowaniu z Komisji Europejskiej.

Redakcja:
Tamara Malkova
Iryna Rozmaritsa
(Centrum Informacji „Green Dossier”, Ukraina,
www.dossier.kiev.ua,
tamara@bg.net.ua)

Opracowanie graficzne:

Riki Watzka
www.RWDESIGN.SK